

Täysistunto

Torstai 14.9.2017 klo 16.00—18.21

2.3. Suullinen kysymys Terrafamen uudesta ympäristöluvasta (Hanna Halmeenpää vihr)

Suullinen kysymys SKT 114/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraava kysymys, edustaja Halmeenpää.

Keskustelu

16.44 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa puhemies! Kaivosyhtiö Terrafame on jättänyt uuden lupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ja haluaa lisätä sulfaattipäästöjensä sekä korottaa tuotantomääriään. Viime viikolla Helsingin yliopisto julkisti tutkimuksen, josta ilmenee, että Talvivaaran kaivoksen päästöt ovat muuttaneet lähialuejärvet kemiallisesti kerrostuneiksi suola-altaiksi, joiden pohja on hapeton ja lähes eloton. Nyt Terrafame esittää, että purkuputki Nuasjärveen pidetään nykyisessä paikassaan ja että sulfaattipäästöjen vuosikiintiötä nostettaisiin 5 000 tonnia Nuasjärveen ja 2 700 tonnia vanhoille purkureiteille. Ympäristömuutoksen professori Atte Korhola on arvioinut myös Nuasjärven tilan todennäköisesti romahtavan jo nykyisillä sulfaattipäästöillä, jos sama jatkuu. Kysyn ministeri Tiilikaiselta: onko valtion etu myöntää Terrafamen kaivokselle uusi ympäristölupa nykyistä suurempien päästöjen sallimiseksi, ja ovatko kaivoksen vakuudet oikealla tasolla toiminnan ympäristö- ja taloudelliset riskit huomioiden?

16.45 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että Suomessa sivistysvaltiona on riippumaton ympäristölupaviranomainen. Tuo ympäristölupaviranomainen tulee käsittelemään tulevien ympäristöhakemusten sisällön ja asettamaan ehtoja, myöntämään luvan tai kieltämään. Poliitikkoina me emme puutu, emme kiellä emmekä käske vaan annamme ympäristölupaviranomaisen tehdä itsenäistä työtä ja arvioida tulevia hankkeita olemassa olevan lainsäädännön pohjalta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt on mahdollisuus tehdä lisäkysymyksiä tähän aiheeseen.

16.46 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kainuun ely-keskus määräsi vuonna 2015 Talvivaaran ennallistamaan kaksi yhtiön pilaamaa järveä mutta sanoo nyt, että Talvivaaran seuraajaa Terrafamea ei voi pitää korvausvelvollisena. Ympäristövahingoista on seurannut huomattavia haittoja myös kymmenille lähijärvien kiinteistönomistajille. Vahingonkorvausvaatimusten summat vaihtelevat muutamasta kymmenestä tuhannesta eurosta satoihintuhansiin. Epäselvää on, kuka nämä viulut lopulta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2017 vp

maksaa. Lähtökohtana on kai se, että ympäristövahingot ovat konkurssitilanteessakin ensisijaisesti vahingon aiheuttajan korvattavia. Kysyn ministeriltä: Aikooko hallitus kustantaa pilaantuneiden lähijärvien puhdistuksenkin Terrafameen jo pumpatun yli 200 miljoonan veroeuron lisäksi ja varautua vielä kustantamaan myös Nuasjärven puhdistamisen, mikäli Terrafame ei itse ole siihen vapaaehtoisesti halukas ja kyvykäs? Maksammeko tasapuolisuuden nimissä veronmaksajien pussista myös maanomistajille aiheutuneet haitat?

16.47 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuo päästöt ja tämä lähijärvien tilanne, joista puhuttiin tässä raportissa, ovat aiheutuneet vuonna 2012—2013. Eli puhuttiin vanhoista laskuista, joita näihin järviin oli tullut, jotka olivat Talvivaaran aikaisia. Nyt pitää koko ajan huomata: Terrafamen aikana näitä ei ole tullut. Päinvastoin näiden järvien tilanteessa on nähtävissä jo parantumista, joten se on syytä huomata.

Lupien osalta tilanne menee, kuten ministeri Tiilikainen sanoi, eli lupaviranomainen määrittelee jatkon.

Vakuuksista kysyttiin. Vakuudet tarkistetaan sen mukaan kuin niitä tarvitaan. Lisäpäästöjä tarvitaan siihen, että tällä hetkellä louhintamäärät ovat ennätyksellisen suuria, ja myös siitä saatava hinta on niin hyvä, että Terrafame on tällä hetkellä jopa erittäin hyvässä taloudellisessa tilanteessa.

Juridisesti tämä korvausmenettely on vielä Talvivaaraa koskeva, [Puhemies koputtaa] ja siihen juridiseen puoleen ei tietenkään Terrafamen puolella ole sitten osuutta.

16.48 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terrafame tietysti puhuttaa ja kantaa paljon, sanotaanko, tätä mainetaakkaa Talvivaaran jäljiltä, ja pitää tietenkin erottaa, että ne ovat kaksi eri yhtiötä. Vuoden 2012 aikana tapahtuneilla vuodoilla ja lähijärven pilaantumisella ei ole tekemistä nykyisen toimijan kanssa, ja vastuuhan pitäisi kantaa sen, joka rikkomuksen ja vahingon tekee. Näinhän se on myös yksityiselämässä, yksityisten ihmisten osalta, vastuu pitäisi kantaa sen, joka vahingon tekee. On kuitenkin hyvä, että nyt kun tätä vastuunkantajaa ei löydy, valtio ottaa vastuun.

Haluaisin kyllä vielä ympäristöministeriltä kysyä, onko niin, että nykyinen Terrafame kantaa vastuun näistä ympäristöasioista ja nämä lähijärvet Nuasjärvi, Oulujärvi niillä alueilla, joissa me paikalliset asukkaat siellä asumme, ovat pysyneet kunnossa ja ovat käyttökelpoisia. Onko ollut hieman väärä näitten tutkimusten myötä tämä viesti, mitä nyt on tullut paikallisille?

16.49 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon kysymyksen alkuosaan liittyvät nuo vastuut silloin, jos pilaantumista on aiheutunut, ja valitettavasti monienkin suljettujen kaivosten kohdalla on käynyt niin, että korvaaviin toimiin varatut rahat eivät ole olleet riittäviä, vaan valtio on joutunut sitten lisäbudjettimenettelyn avulla sulkemiskustannuksiin osallistumaan. Tätä käsittelevä selvitystyö on itse asiassa ympäristöministeriössä käynnistetty: eli miten saamme vastaamaan paremmin toisiaan varautumisen ja mahdolliset vahingot.

Toinen kysymys liittyi sitten tähän Terrafamen nykyiseen toimintaan. Noita lupaehtoja, jotka lupaviranomainen aikoinaan asetti, pidettiin hyvinkin tiukkoina, mutta kun tuo Terrafamen nykyinen toiminta on hyvin käyntiin lähtenyt, käsittääkseni noitten lupaehtojen puitteissa on pystytty toimintaa pyörittämään, ja sikäli toiminta on nyt raiteillaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2017 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.